

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

4. An patrimonium, cuius ratione quis ad sacros ordines eligitur, & prouehitur, sit beneficium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

stret, vel in alios vsus etiam pios impendat, siue conuertat, ab hoc enim prohibetur Episcopus, *Cl. Quia contingit, de relig. domib.* sed vt participet eos redditus, & impendat in vsus, quibus sunt destinati. *Abb. in c. de Xenodoch. num. 3. de relig. domib.*

Quarto queritur, quid iuris habeat Episcopus in domum hospitalis, quæ est religiosus locus, & sacer? An videlicet si Episcopi Rectorem ibi constituere, & præficere? Respondeo distinguendo: Aut domus eiusmodi patronum habet, aut secus. Si primum, Episcopi est Rectorem confirmare, quamuis laicorum clericorumve sit nominare, eligere, præsentare, offerre. Si patronum non habet, Episcopi est Rectorem nominare, eligere, insinuere, creare, atque præficere. Item domus hospitalis cum religiosus est locus, debet Episcopo portionem ad ipsum iure pertinentem.

Quinto queritur, An clericus hospitalis domus curam habens, beneficiarius sit? Respondeo, quando cumq; hospitalis domus locus religiosus non est, eum cui ipsius cura est commissa, quamuis clericus sit, & annuus redditus, vt sui laboris & operæ mercedem habeat, beneficiarius non esse: nam annuus proventus nequit esse beneficium, nisi Episcopi auctoritate accedente. Dices: huiusmodi clericus habet curam eorum, qui in hospitali domo excipiuntur, curantur, & sustentantur, exequitur obituque pietatis officia, administrat annuos proventus, & ex his percipit portionem sibi debitam: ergo beneficium ecclesiasticum habet: Respondeo, hæc omnia nequaquam satis esse, vt is clericus sit beneficiarius; cum eadem in laicum etiam cadant; & solummodo sit quasi tutor, curator, & administrator proventuum, & aliarum rerum ad hospitalis domum pertinentium; & portionem ex annuis redditibus percipiat non tanquam beneficium, sed tanquam sui laboris stipendium, quam etiam portionem potest laicus percipere. Si tamen Hospitalis domus sit religiosus locus, & sacer, cuius curæ sit clericus præfectus, & ob eam sibi debitos annuos proventus percipiat, & hoc vel ex prima ipsius domus fundatione, vel donatione & institutione Episcopi: tunc is clericus beneficiarius iure censetur, quoniam annuus proventus tali clerico debitus, beneficium est, vt pote auctoritate Episcopi institutum, collatum, vel confirmatum.

Sexto queritur, An clericus beneficiarius in domo hospitali habeat beneficium, cui sit cura animarum annexa? Respondeo distinguendo: nam aliquando talis clericus domus hospitalis Præfectus, habet in sua iurisdictione, & potestate alios clericos presbyteros, vel inferiores, & is curam animarum habet, eo quod sit penes ipsum in alios clericos iurisdictione, & potestas. Aliquando vero nullos habet clericos sibi subiectos, sed tantum ratione sui muneris sacrificia facit, & offert certis cuiusq; anni vel mensis temporibus, vel singulis quibusq; diebus: & is beneficiarius curam animarum non habet: sed est hospitalis domus Rector, aut capellanus perpetuus. Aliquando hospitalis domus est alicui Ecclesie coniuncta, siue annexa, & tunc de ea idem iuris est, quod de eo, quod accedit alteri: res enim, quæ accedit, semper sequitur vim & naturam eius, cui accedit.

CAP. IV.

An patrimonium, cuius ratione quis ad sacros ordines eligatur & prouehatur, sit beneficium.

Primo queritur, An qui patrimonium habet, vnde viuatur & sustentetur, iure communi queat ad sacros ordines promoueri? Respondeo, posse: nam in *c. suis, de præb.* respondet Pontifex: Clericos in minoribus ordinibus constitutos patrimonium habentes, vnde possint commode sustentari, etsi nondum fuerint beneficium ecclesiasticum consecuti: posse ad superiores ordines promoueri. Et in *c. Episcopus, de præben.* dicitur: Episcopus si aliquem sine

certo titulo, ex quo necessaria vita percipiat, in Diaconum, vel Presbyterum ordinauerit; tamdiu ei necessaria subministret, donec in aliqua Ecclesia ei consentientia stipendia milita clericalia assignet, nisi talis ordinatus, de sua vel paterna hereditate subsidium vitæ possit habere. At vero in *Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. de refor.* dicitur: Patrimonium vero obtinentes, ordinari posthac non possunt, nisi illi quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum. Et congregatio Cardinalium destinatorum ad declarationem Conc. Trid. declarauit posse aliquem ordinari, si ita Episcops iudicauerit pro necessitate, vel utilitate Ecclesiarum, etiamsi nullum habeat patrimonium sibi à parentibus relictum, si donatione alicuius alterius bona sibi acquisierit, vnde commode sustentari queat: dummodo ea donatio vera sit, non ficta & simulata. Declarauit itidem posse aliquem in seminarium clericorum cooptatum ad ordines ascendere causa inseruendi in Ecclesia & beneficio ipsi seminario annexis, & coniunctis: & si quis item ante Concil. Trident. sine vlllo titulo esset Diaconus creatus, posse absque vlllo beneficio ad superiores ordines prouehi, modo patrimonium habeat.

Secundo queritur, An patrimonium, ratione cuius aliquis est ad sacros ordines electus, sit beneficium ecclesiasticum? Goffredus videtur asserere beneficium esse: nam *tit. de præb. n. 14.* eum, qui nomine, & iure patrimonii est ordinatus, non posse habere beneficium, quasi iam habeat vnum beneficium sibi ad vitam sustentandam sufficientem. Respondeo, cum *Abbate in c. suis, de præb. nu. 6.* non esse beneficium, nec enim obitu clerici vacat, nec auctoritate Episcopi in beneficium transiit, & quia ad hæres transfertur. Hinc efficitur, vt ex eo etiam patrimonio clericus decimam annuam iure soluere debeat, vt *ais Gloss. Episcopus in eo. c. suis:* nam Ecclesia, sua debita decimæ parte defraudati iure non potest, etiamsi ratione sui patrimonii fuerit quis ad sacros ordines euectus: res enim cum suo onere, & seruitute permanset.

Tertio queritur, An patrimonium, ratione cuius aliquis est sacris ordinibus initiatus, iure possit sine Episcopi consensu alienari? Respondeo, cum *Gloss. & Abbate, Hostiensis, ac ceteris in eodem c. suis,* non posse, quorum communis sententia est in *Conc. Trid. sess. 21. c. 2.* confirmata, vbi dicitur: Illa bona, quorum causa aliquis est ordinatus, alienari non posse sine Episcopi licentia, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sit adeptus: vel aliunde habeat, vnde viuere queat.

Obijcies, patrimonium huiusmodi, nec est beneficium, nec ius aliquod spirituale, ergo alienari, sine Episcopi consensu iure potest. Respondeo, Ecclesiam id vetuisse, ne si absque Episcopi nutu, & concessu alienetur, clericus ad ordines promotus mendicitate, & inopia premeretur, aut ne Episcopus ei vitæ necessaria suppeditare cogatur. At vero cum clericus nactus est beneficium ecclesiasticum, tuta conscientia potest patrimonium alienare, vt *Abb. in eodem capis, suis annos suis, & colligitur ex Concilii Trid. loco citato.* sicut enim fundus dotalis durante matrimonio alienari non potest; at soluto coniugio potest, quoniam data est dos ad onera matrimonii sustinenda, ita nec patrimonium alienari potest, donec habeat clericus, vnde commode viuatur.

Quarto queritur, An is qui iure patrimonii est clericus creatus, debeat patrimonii mentionem facere, si à Rom. Pontifice beneficium impetrandum curet? Respondeo, cum *Abbate in c. Postulasti de rescript. nu. 3.* communem esse opinionem, in litteris Pontificiis, quæ dicuntur iustitiæ, fieri mentionem debere patrimonii, quod alioqui commodum ad sustentationem vitæ habet is, qui eas impetrat: in litteris vero quæ dicuntur gratiæ, non est necesse fieri mentionem. Litteræ iustitiæ vocantur, vt docet *Abb. in c. postulasti, de rescript. & Gloss. in Extrau. Sedes Apost. verb. gratia de concess. præb. inter Extrau. Ioan. 22. & Rebus. in præb. bene. tit. De rescript. in forma communi, & in forma pauperum;* ex, quas impetrat aliquis clericus à Rom. Pontifice,

vt ipsi beneficium conferatur, eo quod sit pauper non habens, vnde commode viuit: quæ litteræ ideo dicuntur iusticiæ, vt ait idem Abbas, quia ei qui altari, & Ecclesiæ infertur, debetur stipendium, & merces vnde commode sustentetur, & quia tales litteræ Pontificiæ non dantur, nisi in bonum clericorum indigentium causa paupertatis, dici solent litteræ datæ in forma pauperum. Et quia olim Rom. Pont. solus huiusmodi litteras dare solebat, quibus scribebat Episcopis, vt beneficia conferrent ijs, quos ipsi ad ordines prouexerant, ideo dicuntur datæ in forma communi. Et quia innituntur illis verbis Apostoli: *Qui altari deseruit, de altari viuat.* & incipiunt ex illis verbis: *Cum faciendum Apostolum: ideo dicuntur datæ in formulâ.*

1. Cor. 9.

Ex quo factum est, vt impetratio talium litterarum fieri mentio debeat patrimonii alioqui ad vitam sustentandam idonei; quia non dantur nisi causa paupertatis: ergo cas non daret Pontifex, si clericus aliunde viuere posset. Litteræ vero appellantur gratiæ, quas dat Romanus Pontifex liberaliter absq; vlla paupertatis causa: in quibus proinde, teste Ioan. Andr. & Abbate, loco citato, necesse non est vllam fieri mentionem patrimonii etiam opulenti, quemadmodum nec vlla debet fieri mentio nobilitatis, vt idem Abbas ibidem annotauit.

1. Cor. 9.

Ibidem

Luc. 10.

Mat. 10.

Quinto quaeritur, An is cui suppett patrimonium ad vitam sustentationem commodum, iure queat beneficium impetrare, & datum suscipere? Respondeo, cum Innocentio, Hostiensis, Abbate, & Glossa in eodem c. *postulasti*, posse, quoniam iuxta Apostolum: *Nemo militat stipendium suis: & Qui altari seruit, de altari viuere debet.* & iuxta Christi Domini sententiam: *Dignus est operarius mercede sua,* ergo licet clerico beneficium accipere, & de patrimonio arbitratu suo statuere.

Sexto quaeritur, An si Titius promittat se Caio daturû subsidia ad vitam sustentandam idonea, possit iure Caius ad sacros ordines, sine vlllo alio beneficio, & patrimonio prouehi? Quidam sentiunt posse, quoniam promissio, quam Titius fecit Caio, sufficit, nam in l. *Qui actionem ff. De regulis iuris*, dicitur: *Qui actionem habet ad rem resuperandam, ipsam rem habere videtur:* ergo qui habet actionem, & ius ad patrimonium sibi promissum, ipsum patrimonium habere censetur. Hec tamen sententia mihi non probatur, quoniam Canones, & iura, vt quis ad sacros ordines eligatur, beneficium, aut patrimonium requirunt: non ergo sufficit si quis habeat ius ad patrimonium, non autem ius in patrimonio, non enim idem est habere ius ad rem, quod habere ius in re. Nam parentes debent legitimam portionem filiis; & tamen vt filius ad sacros ordines ascendere iure queat, necesse est, vt pater ipse certum ei patrimonium donet, aut eius causa obligationi subijciat atque supponat. Si quis item ius habeat ad beneficium, aut per electionem clericorum, vel nominationem patroni ipsum offerentis, beneficium non dicitur habere, quia nondum habet ius in beneficio; ergo nec patrimonium habet, qui ius tantum acquisiuit ad illud, non in illo. Id vero quod dicitur in l. *Qui actionem, citata*, locum in re presentii negotio non habet, tum quia lex illa loquitur de eo, qui habet actionem vendicandi rem suam, qui habet non solum actionem ad rem, sed etiam ad fructus naturales rei: tum etiam quia non dicit lex: *Qui habet actionem ad rem, habet ipsam rem, sed habere videtur,* hoc est, iuris quadam fictione rem ipsam iam habere censetur tanquam sibi iure debitam: ac is, cui est patrimonium ab alio promissum, re ipsa nondum patrimonium habet.

Septimo quaeritur, An qui bona tantum mobilia in patrimonio habet, possit iure ad sacros ordines promoueri? Quidam affirmant posse. Mihi tamen hoc minime probatur; nisi illa bona mobilia bona in stabile patrimonio vertantur, nam mobilia bona facile consumuntur vsu rerum, & lapsu temporis: at Ecclesia requirit in clericis patrimonium, vnde viuere commode possint. Nec dici potest mobilia bona sufficere, quoniam verum sit eum clericum pgnas iuris non contraxisse, qui cum sacros or-

diues suscepisset, professus fuerat se patrimonium habere ad vitam sustentationem idoneum; cum tamen solum haberet bona mobilia, ex quibus tamen cum primû voluisset, poruisset sibi stabile patrimonium comparare. Vnde fatemur nos quoque, si bona mobilia talia sint, vt ex eis statim possint emi redditus annui, ex quibus clericus commode sustentetur, & sufficere, dum modo confestim in stabile patrimonium, & annuos redditus commutentur.

Octauo quaeritur, An patrimonium tale esse debeat, vt ad vitam commode sustentandam sufficiat? Respondeo tale esse oportere, nam iura supra citata non quaecumq; patrimonium requirunt, sed quod sit ad vitam tuendam idoneum. Quæres, cuius arbitrio debeat iudicari, patrimonium sufficiat nec ne ad clerici vitam? Respondeo, arbitrio Iudicis: Iudex autem in hac re vel est Episcopus, cuius consensu, & auctoritate Clericus ad sacros ordines eligitur; vel Iudex, apud quem iurati testes testumonium dicunt publica notarij fide subscripsum, quorum est iudicare, habita ratione loci temporis, Ecclesiæ & personæ, sit nec ne patrimonium idoneum ad clericum commode sustentandum.

Nono quaeritur, An clericus qui vna cum suis fratribus patrimonium habet omnium commune eo quod nondum illud inter se diuiserint, iure queat ad sacros ordines eligi? Respondeo, nihil differre, patrimonium sit nec ne diuisum, dummodo pars quæ clerico debetur, ad eum honeste sustentandum sufficiat: vere enim tunc clericus patrimonium habet idoneum, quamuis non seiscitum & separatum à patribus, quæ ad ceteros fratres pertinet. Ex his intelligitur, multum interesse, An clericus beneficium habeat, an secus; nam si beneficium non habet, nequaquam comprehenditur ijs statutis & legibus, quæ ad clericos beneficiarios feruntur. v. g. sit statutum & iuxta aliqua præcipiens, vt beneficium incedat proprio clericorum amictu, & tonsura distincti, locum non habet in clericis patrimonium tantum, aut pensionem etiam, vt infra dicemus, habentibus. Similiter etiam regula Cancellariæ cauetur, ne si beneficiarij dum infirmi sunt, beneficium renunciauerint, renouatio proficiat, non comprehendit clericos dum ægrotant, pensionem annuam transferentes facultate sibi data, vt transferre possint. Præterea scribit Rom. Pontifex Episcopo, vt certo clerico beneficium conferat: non potest pensionem dare, quia pensio, vt inferius dicam, beneficium non est. Item sit alicui potestas vt beneficium suum cum alio beneficio commutet, non potest ille cum pensione annua, vel cum patrimonio quod habet, vel cû capella, vel hospitali domo sibi commissa, si beneficium, commutare: quia nihil horum habet rationem beneficii. Iure etiam, & statuto cauetur, ne quis duo beneficia simul habeat, potest quis vnum beneficium habere, & simul patrimonium, vel pensionem; item simul esse Vicarius Episcopi, vel alterius temporarius, non perpetuus: sic esse potest etiam alterius adiutor ad tempus, quia talis Vicarius, vel adiutor beneficium non habet. Eadem ratione ius Canonicum constituit, vt qui beneficium habet, certos ætatis annos attingat, & in Ecclesia commoretur atque resideat: non protenditur, nec trahitur ad Vicarium, vel adiutorem alterius temporarium: vel ad eum clericum, qui tantum patrimonium habeat, aut annuam pensionem.

C A P. V.

An pensio Ecclesiastica, quæ clericis datur, quia clerici sunt, beneficii rationem habeat.

PRIMO quaeritur, Quid pensionis Ecclesiasticæ nomine ius Canonicum, aut curiæ Romanæ stylus intelligat? Respondeo, ex communi omnium sententia pensionem dici certam partem fructuum, quæ ex beneficio Ecclesiastico datur alicui ad vitam eius commode sustentandam. *Anth. Imola, Card. in Clem. 1. §. Eadem. De supplen. negli. Pralatorum. Abbas. & Feli. in c. ad audientiam. 2. de rescript.*